

Rolnummer 2942
Arrest nr. 21/2005 van 26 januari 2005

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van artikel 3 van de wet van 12 augustus 2003 tot wijziging van artikel 15/5 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, ingesteld door de n.v. Nationale Maatschappij der Pijpleidingen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters P. Martens, M. Bossuyt, A. Alen, J.-P. Moerman en J. Spreutels, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 9 maart 2004 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 10 maart 2004, heeft de n.v. Nationale Maatschappij der Pijpleidingen, met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Bischoffsheimlaan 11, beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 3 van de wet van 12 augustus 2003 tot wijziging van artikel 15/5 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 9 september 2003).

De Ministerraad heeft een memorie ingediend, de verzoekende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de Ministerraad heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 1 december 2004 :

- zijn verschenen :
- . Mr. D. Lindemans, advocaat bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partij;
- . Mr. D. Haverbeke *loco* Mr. F. de Montpellier en Mr. G. Walravens *loco* Mr. G. Block, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers M. Bossuyt en J. Spreutels verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. In rechte

- A -

Ten aanzien van het eerste middel

A.1.1. Het eerste middel is afgeleid uit een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

A.1.2. De Nationale Maatschappij der Pijpleidingen (hierna : N.M.P.), betoogt dat de bestreden bepaling niet bestaanbaar is met die artikelen, doordat ze de bijzondere rechten waarover de N.M.P. op grond van artikel 182 van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 beschikte, opheft, zonder dat het bijzonder aandeel, op grond waarvan de Staat over bepaalde bevoegdheden beschikt in de N.M.P., wordt opgeheven, terwijl andere bedrijven, die evenmin houder zijn van bijzondere rechten, niet worden geconfronteerd met een bijzonder aandeel ten voordele van de Staat.

Volgens de verzoekende partij bestaat er tussen de N.M.P. en andere vennootschappen een verschil dat stoelt op het objectieve gegeven dat op de N.M.P. bijzondere verplichtingen rusten op grond van wettelijke en reglementaire bepalingen. Vermits het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie zich ertegen verzet dat fundamenteel verschillende situaties op eenzelfde manier worden behandeld, tenzij hiervoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat, kan de wetgever niet beslissen om de aan de vennootschap toekomende bijzondere rechten af te schaffen en tegelijkertijd het bijzonder aandeel te behouden. Ofwel dienen beide te worden afgeschaft, ofwel dienen beide te worden behouden. In de parlementaire voorbereiding wordt op geen enkele wijze een verantwoording gegeven voor de bestreden bepaling. Uit die parlementaire voorbereiding blijkt evenmin dat de wetgever rekening heeft gehouden met de bijzondere situatie van de N.M.P., die voortvloeit uit het bestaan van het bijzonder aandeel.

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt wel dat de overheid niet langer van oordeel is dat de taken van de N.M.P. noodzakelijk zouden zijn voor haar beleid inzake energie, vermits zij uitdrukkelijk het optreden van andere marktspelers wenst te bevorderen. Een dergelijke verantwoording is volledig tegengesteld aan de verantwoording die destijds werd gegeven voor het invoeren van het bijzonder aandeel, zodat na de invoering van de bestreden wetsbepaling er onmiskenbaar sprake is van een belemmering van het vrije kapitaalverkeer, die daarenboven op geen enkele wijze kan worden gerechtvaardigd met een beroep op één van de in het E.G.-Verdrag vermelde redenen.

A.1.3. De verzoekende partij betoogt eveneens dat de bestreden bepaling een onverantwoorde aantasting van haar eigendomsrecht inhoudt, vermits zij niet op dezelfde wijze als andere vergelijkbare economische actoren kan beslissen over de economische strategie die zij wenst te volgen, maar ter zake onderworpen wordt aan beperkende voorwaarden, zonder de daaraan verbonden voordelen te genieten.

A.2.1. De Ministerraad is van oordeel dat de bestreden bepaling noch de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, noch artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens schendt.

A.2.2. De Ministerraad oordeelt dat de N.M.P., net zoals Fluxys (waaromtrent de Ministerraad beklemtoont dat ook de bijzondere rechten van die vennootschap zijn opgeheven), een bijzondere vennootschap is, doordat ze behoort tot een categorie van bedrijven die jarenlang heeft kunnen beschikken over een wettelijk toegekend monopolie op markten die geliberaliseerd worden, en die nog steeds beschikken over grote infrastructuren voor het binnenlandse vervoer van energieproducten, waarover een zeer beperkte controle van de overheid nodig is om de doelstellingen van het energiebeleid, onder meer de bevoorradingszekerheid, niet in gevaar te brengen. Dit is trouwens een van de redenen waarom het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen geen bezwaren heeft gehad tegen het Belgische systeem van het bijzonder aandeel. In die zin kunnen de N.M.P. en Fluxys niet zomaar vergeleken worden met eender welk ander bedrijf.

De Ministerraad legt omstandig uit waarin de N.M.P. en Fluxys verschillen van de andere bedrijven die niet beschikken over enig bijzonder recht en beklemtoont daarbij de hierna volgende elementen.

1) Zowel Fluxys als de N.M.P. genoten lange tijd een wettelijk monopolie op de markt van het vervoer van gasachtige en andere producten door middel van pijpleidingen. In 1999 werd, in het kader van de openstelling van de energiemarkten, het monopolie van Distrigas (momenteel Fluxys) opgeheven, door middel van de opheffing van de bijzondere rechten. De bestreden wet heft nu ook de bijzondere rechten van de N.M.P. op, waarmee ook de ongelijke behandeling tussen Fluxys en de N.M.P. wordt weggewerkt.

2) Die twee vennootschappen zijn, in de nu vrijgemaakte gasmarkt, onderworpen aan dezelfde reglementering inzake vergunningen voor de bouw en exploitatie van pijpleidingen voor het vervoer van gasachtige en andere energieproducten.

3) Gelet op het belang van de activiteiten van de N.M.P. en Distrigas voor het federale energiebeleid werd in beide vennootschappen een bijzonder aandeel gecreëerd ten voordele van de Staat. Dat bijzonder aandeel geeft aan de federale overheid het recht zich in bepaalde gevallen te verzetten tegen beslissingen van die twee vennootschappen, zij het dat dit enkel kan op basis van objectieve redenen die in het kader van het federale energiebeleid passen, zoals het veilig stellen van de bevoorrading met energie in geval van crisis. Daarom ook heeft, wat de N.M.P. betreft, het bijzonder aandeel van de Staat slechts betrekking op de leidingen van de vennootschap die grote infrastructuur voor het binnenlandse vervoer van energieproducten uitmaken of hiervoor in aanmerking komen, waarvan de Minister een lijst opstelt in overleg met de N.M.P. Het bijzonder aandeel heeft geen betrekking op producten als gipsafval, chloor en zoutzuur. De Minister kan de rechten

verbonden aan het bijzonder aandeel bovendien slechts uitoefenen indien hij van oordeel is dat de desbetreffende verrichting de nationale belangen inzake energiebeleid schaadt.

4) Het Belgische systeem van bijzondere aandelen in de N.M.P. en in Fluxys werd, in tegenstelling tot soortgelijke systemen in Portugal, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Spanje, bij arrest van 4 juni 2002 door het Hof van Justitie aanvaard.

5) Niettegenstaande de bijzondere rechten van zowel de N.M.P. als Fluxys werden opgeheven, werden de bijzondere aandelen ten voordele van de Staat behouden, omdat, zo blijkt uit de parlementaire voorbereiding van onder meer de wet van 26 juni 2002 « tot regeling van de bijzondere rechten verbonden aan de bijzondere aandelen ten voordele van de Staat in de N.V. Distrigas en de N.V. Fluxys », beide vennootschappen nog steeds de strategische infrastructuur beheren, waarover zij, vóór de liberalisering van de markt, een wettelijk monopolie genoten, en die een belangrijke rol spelen in het federale energiebeleid, dat erop gericht is de daadwerkelijke beschikbaarheid te verzekeren van de leidingen die de grote infrastructuur voor het binnenlandse vervoer van energieproducten uitmaken. Tevens werd tijdens de parlementaire voorbereiding beklemtoond dat het monopoliesysteem te hoge prijzen met zich heeft meegebracht.

A.2.3. De Ministerraad betoogt ook dat het eigendomsrecht van de N.M.P. niet wordt aangetast door de bestreden wet.

In eerste instantie ziet de Ministerraad niet in hoe het bijzonder aandeel van de Staat de marktwaarde van de N.M.P. ernstig zou kunnen beïnvloeden. Bovendien verbiedt artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens niet dat een Staat een aandeel heeft in vennootschappen. Zelfs indien zou worden aangenomen dat de bestreden bepaling aan het eigendomsrecht van de N.M.P. zou raken, dan nog moet worden vastgesteld dat het bestaan van het bijzonder aandeel zijn verantwoording vindt in het algemeen belang.

De Ministerraad betoogt ook dat er niet wordt geraakt aan het eigendomsrecht van de N.M.P. met betrekking tot de pijpleidingen en installaties waarvan de vennootschap in het verleden het beheer heeft verworven. In de toekomst zal de vennootschap voor de nieuwe projecten voor de bouw en het beheer van pijpleidingen voor het vervoer van energieproducten op dezelfde wijze worden behandeld als andere vennootschappen en zal zij vervoersvergunningen moeten aanvragen. De bestreden bepaling, die enkel werkt *ad futurum*, wijzigt dan ook niets aan haar eigendomsrecht. De N.M.P. wil in feite het door het bestreden wetsartikel opgeheven monopolie herwinnen en aldus de federale overheid ertoe aanzetten discriminerend op te treden ten aanzien van Fluxys.

A.3.1. De verzoekende partij betwist de argumentatie van de Ministerraad, onder meer, door erop te wijzen dat aan het arrest van het Hof van Justitie van 4 juni 2002 geen ruimere draagwijdte mag worden toegekend dan het arrest wezenlijk heeft. Het arrest kon immers uit de aard van de zaak enkel betrekking hebben op de feitelijke gegevens die bekend waren bij het inleiden ervan op 22 december 1999. Het arrest heeft bijgevolg geen betrekking op de situatie die is ontstaan door de uitvaardiging van het koninklijk besluit van 5 december 2000, en *a fortiori* de situatie die is ontstaan door de bestreden wetsbepaling. De verzoekende partij verwijst bovendien naar andere arresten van het Hof van Justitie, waaruit zou blijken dat de bestreden wetsbepaling moeilijk te verenigen is met het Europees recht.

A.3.2. De verzoekende partij oordeelt bovendien dat de Ministerraad, door steeds de vergelijking te maken tussen de N.M.P. en Fluxys, voorbijgaat aan de essentie van het middel; niet de vergelijking tussen die vennootschappen, maar wel de algemene vergelijking tussen, enerzijds, de categorie van bedrijven die wel beschikken over bijzondere rechten, en, anderzijds, de categorie van bedrijven die niet over dergelijke bijzondere rechten beschikken, wordt door het middel beoogd. Dit brengt ook met zich mee dat de mogelijke discriminatie die had kunnen ontstaan door de N.M.P. en Fluxys op een onderscheiden wijze te behandelen geen voldoende grond kan bieden om een discriminatie te laten voortbestaan tussen de verzoekende partij en andere bedrijven die niet beschikken over enig bijzonder recht.

De verzoekende partij betoogt ook dat de Ministerraad nalaat te specificeren welke objectieve redenen het verschil in behandeling zouden kunnen verantwoorden, laat staan waarom die redenen relevant en draagkrachtig zouden zijn. De verwijzingen naar de parlementaire voorbereiding van de wet van 26 juni 2002 zijn daarbij niet ter zake, vermits die wet geenszins betrekking heeft op de rechtspositie van de verzoekende partij.

A.3.3. Met betrekking tot de stelling van de Ministerraad dat de bestreden wetsbepaling het eigendomsrecht van de N.M.P. niet zou aantasten, beklemtoont de verzoekende partij dat het behoud van het bijzonder aandeel de marktwaarde van de verzoekende partij ernstig beïnvloedt, nu dat aandeel de beheers- en beschikkingsbevoegdheid van de aandeelhouders-eigenaars van de N.M.P. beperkt in vergelijking met de beheers- en beschikkingsbevoegdheid van de aandeelhouders-eigenaars van andere bedrijven.

Ten aanzien van het tweede middel

A.4.1. Het tweede middel is afgeleid uit een schending van artikel 6, § 1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

A.4.2. De verzoekende partij betoogt dat de federale wetgever de bevoegdheidverdelende regels heeft geschonden, door de bijzondere rechten van de N.M.P., die betrekking hebben op de aanleg en exploitatie van leidingen voor zowel energieproducten als andere producten, op te heffen.

Niettegenstaande de bevoegdheid van de federale wetgever mogelijksterwils deels kan worden verantwoord in het licht van de federale bevoegdheid inzake het vervoer van energie, voor zover het gaat om grote infrastructuren voor energietransport, is dat niet het geval voor de regelgeving omtrent pijpleidingen voor transport van andere stoffen dan die welke worden bedoeld met « energie » (waarbij de verzoekende partij erop wijst dat de N.M.P. ook dergelijke stoffen vervoert), en evenmin voor de regelgeving inzake infrastructuren die niet een dusdanige omvang hebben dat ze een behandeling op nationaal vlak behoeven. Voor die aangelegenheden zijn de gewesten bevoegd op basis van artikel 6, § 1, VI (economie), VII (energie) en X (vervoer) van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

A.5.1. De Ministerraad betoogt dat de federale wetgever bevoegd is voor het vervoer van aardgas en andere energieproducten en voor de aangelegenheden die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven, te weten de grote infrastructuren voor de stockering, het vervoer en de productie van energie, alsmede de tarieven inzake energie. Andere producten dan aardolie, zoals aceton, fenol, enz., die door de verzoekende partij worden aangehaald ter ondersteuning van haar stelling, zijn eveneens energieproducten die, overeenkomstig artikel 6, § 1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 behoren tot de federale bevoegdheid. De Ministerraad verwijst daarbij naar het ministerieel besluit van 5 juni 1998 houdende de lijst van de leidingen van de N.M.P. die grote infrastructuren voor het binnenlandse vervoer van energieproducten uitmaken. Wanneer de verzoekende partij lijkt te stellen dat de federale wetgever enkel bevoegd zou zijn voor de grote infrastructuren, dan dient te worden vastgesteld dat die stelling de bijzondere wet miskent : de federale wetgever is bevoegd voor het vervoer van energieproducten die een behandeling op nationaal vlak behoeft.

A.5.2. De Ministerraad wijst nog erop dat de verzoekende partij haar aanvragen voor de toekenning van een vergunning voor de exploitatie van pijpleidingen, zelfs voor de beweerde « andere stoffen dan die bedoeld met energie », steeds heeft ingediend bij de Federale Overheidsdienst Energie, met loutere verwijzing naar de federale wetgeving inzake gasachtige producten.

A.6. De verzoekende partij oordeelt dat de Ministerraad niet erin slaagt in te gaan op de grond van het middel.

De Ministerraad toont bijvoorbeeld niet aan dat het te dezen gaat om aangelegenheden die, wegens hun technische en economische ondeelbaarheid, een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven. De Ministerraad probeert bovendien het probleem te omzeilen door erop te wijzen dat een aantal producten die door de N.M.P. worden vervoerd, wel degelijk te maken hebben met energie, zonder echter tegen te spreken dat dit niet het geval is voor andere producten, zoals zoutzuur, chloor of gipsafval. Het feit dat de administratieve praktijk de verzoekende partij in het verleden ertoe noopte al haar lijsten met leidingen voor te leggen aan de Federale Overheidsdienst Energie, kan niet worden beschouwd als een vermoeden van afstand van de rechtsbescherming die voortvloeit uit de bevoegdheidverdelende regels. Bovendien kan worden gewezen op de administratieve praktijk van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, waaruit blijkt dat die instelling als dusdanig niet bevoegd is met betrekking tot de leidingen van de N.M.P.

De verzoekende partij betwist ook de interpretatie die de Ministerraad geeft aan artikel 6, § 1, VII, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Volgens de Ministerraad zou dat tweede lid inhouden dat alle aangelegenheden waarbij sprake is van een technische en economische

ondeelbaarheid, *ipso facto* tot de bevoegdheid van de federale wetgever behoren, waarbij de daaropvolgende bevoegdheidsdomeinen (nationaal uitrustingsprogramma, kernbrandstofcyclus, enz.) hoogstens als exemplatief zouden kunnen worden beschouwd. Die interpretatie gaat, volgens de verzoekende partij, in tegen de tekst zelf van de wetbepaling, die die domeinen, door middel van de woorden « te weten », uitdrukkelijk aanwijst als de enige federale bevoegdheden op grond van technische en economische ondeelbaarheid.

A.7. De Ministerraad betoogt dat de verzoekende partij op geen enkele wijze aantoonst dat zij zich zou inlaten met het transport van producten als gipsafval en zoutzuur en dat de Federale Overheidsdienst Energie voor die producten aan de N.M.P. een vervoersvergunning zou hebben gegeven. Vermits de stelling van de verzoekende partij louter hypothetisch van aard is, meent de Ministerraad dat ze op dat punt geen belang heeft bij het middel.

De omstandigheid dat de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas geen bevoegdheid heeft met betrekking tot de leidingen van de N.M.P. doet niet ter zake, vermits die Commissie enkel bevoegd is voor de elektriciteits- en aardgasmarkt.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepaling

B.1.1. Het beroep betreft artikel 3 van de wet van 12 augustus 2003 tot wijziging van artikel 15/5 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, dat luidt als volgt :

« Artikel 182 van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980, gewijzigd bij koninklijk besluit nr. 147 van 30 december 1982, wordt opgeheven. »

B.1.2. Naar luid van dat opgeheven artikel 182 diende elk ontwerp tot vervoer per pijpleiding van andere producten dan water, aardgassen, mijngas, gas afkomstig van de hoogovens en warmte, waarvan de lijst bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit werd vastgesteld, vooraf voor onderzoek aan de Nationale Maatschappij der Pijpleidingen (hierna: N.M.P.) te worden voorgelegd, waarna de N.M.P. kon beslissen, ofwel het ontwerp zelf uit te voeren, ofwel het te laten uitvoeren door derden en al dan niet rechtstreeks eraan mee te werken, waarbij zij in ieder geval verder bij het beheer betrokken bleef.

Ten aanzien van de volgorde van de middelen

B.2. De in het verzoekschrift aangevoerde middelen hebben zowel betrekking op de naleving van de bevoegdheidverdelende regels als op de inachtneming van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Het onderzoek van de overeenstemming van een bestreden bepaling met de bevoegdheidverdelende regels moet het onderzoek van de bestaanbaarheid ervan met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet voorafgaan.

Ten aanzien van de bevoegdheid van de federale wetgever

B.3. Het tweede middel is afgeleid uit een schending van de bevoegdheidverdelende regels, in zoverre de bestreden bepaling de bijzondere rechten van de N.M.P. opheft, die niet alleen betrekking zouden hebben op de aanleg en exploitatie van pijpleidingen voor energieproducten, maar ook op de aanleg en exploitatie van pijpleidingen voor andere producten en op infrastructuur die niet noodzakelijk zo omvangrijk zijn dat ze een behandeling op federaal vlak behoeven, terwijl artikel 6, § 1, VII, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen de bevoegdheid van de federale overheid, wat het energiebeleid betreft, beperkt tot « de aangelegenheden die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven ».

B.4. Krachtens artikel 6, § 1, VII, tweede lid, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, is - wat het energiebeleid betreft - de federale overheid bevoegd voor « de grote infrastructuur voor de stockering; het vervoer en de produktie van energie », als « aangelegenheden die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven ».

De parlementaire voorbereiding van die bepaling (*Parl. St.*, Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/6, pp. 143 tot 145) doet ervan blijken dat de bijzondere wetgever het vervoer van energie door middel van pijpleidingen, in tegenstelling tot de distributie van energie, als een exclusieve federale bevoegdheid heeft willen omschrijven: « [Met vervoer] worden bijvoorbeeld gevisieerd de hoogspanningslijnen van 150, 220 en 380 KV, de pijpleiding voor vervoer van petroleum en het transportnet van [Distrigas] » (*ibid.*, p. 145). Wat betreft het vervoer van

energie, maakt de bijzondere wet geen onderscheid volgens de grootte van de infrastructuur, zoals dat voor de stockering ervan wel het geval is.

B.5.1. In zoverre de bestreden bepaling betrekking heeft op vervoer per pijpleiding van energie, ongeacht de grootte van de bedoelde infrastructuur, vindt zij haar bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 6, § 1, VII, tweede lid, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

B.5.2. In zoverre de bestreden bepaling betrekking zou hebben, zoals de verzoekende partij beweert, op vervoer per pijpleiding van andere dan energieproducten, dient die bepaling te worden beschouwd als een maatregel met het oog op het waarborgen van een werkzame concurrentie tussen de marktdeelnemers, maatregel die zijn bevoegdheidsrechtelijke grondslag vindt in artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, naar luid waarvan de federale overheid bevoegd is voor het mededingingsrecht.

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt overigens dat de wetgever, met de bestreden bepaling, tot doel heeft gehad « een einde te stellen aan het wettelijk monopolie dat de Nationale Maatschappij der Pijpleidingen (NMP) heeft inzake de ontwikkeling van het pijpleidingennet » (*Parl. St.*, Kamer, 2002-2003, DOC 50-2382/002, p. 1) en dit in het kader van « de opening van de energiemarkten » (*Parl. St.*, Kamer, 2002-2003, DOC 50-2382/003, p. 6) om aldus te komen tot een verhoging van de mededinging in de sector (*ibid.*, p. 7).

B.6. Het middel kan niet worden aangenomen.

Ten aanzien van het middel afgeleid uit een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

B.7. Volgens het eerste middel schendt de bestreden bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend

Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, doordat die bepaling, zonder objectieve en redelijke verantwoording, wezenlijk verschillende situaties op dezelfde wijze behandelt.

B.8. Het Hof mag een gelijke behandeling slechts afkeuren wanneer twee categorieën van rechtspersonen die zich ten aanzien van de betwiste maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

B.9. De verzoekende partij voert aan dat er een objectief verschil bestaat tussen, enerzijds, « gewone handelsvennootschappen », die geen bijzondere rechten genieten, maar evenmin onderworpen zijn aan bijzondere wettelijke of reglementaire verplichtingen, en, anderzijds, de N.M.P., die aan bijzondere wettelijke en reglementaire verplichtingen wordt onderworpen, en, tot de inwerkingtreding van de bestreden bepaling, tevens houder was van bijzondere rechten.

B.10.1. Volgens artikel 1 van het koninklijk besluit van 10 juni 1994 tot invoering ten voordele van de Staat van een bijzonder aandeel in de Nationale Maatschappij der Pijpleidingen diende de Nationale Investeringsmaatschappij één aandeel in het kapitaal van de N.M.P. over te dragen aan de Staat, de dag waarop de aandelen die de Staat bezat in het kapitaal van de Nationale Investeringsmaatschappij, effectief werden overgedragen aan een of meer natuurlijke of rechtspersonen van de particuliere sector. Aan dat aandeel zijn een aantal bijzondere rechten verbonden zolang het eigendom is van de Staat, die het alleen kan overdragen als hij daartoe door de wetgever is gemachtigd.

Krachtens artikel 29, § 2, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten mag de Staat het bijzonder aandeel overdragen zodra de vennootschap, luidens het advies van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, niet langer een machtspositie inneemt op de relevante markt, in de zin van artikel 1, b), van de wet van 5 augustus 1991 tot bescherming van de economische mededinging.

B.10.2. Tot de aan het aandeel van de Staat verbonden bijzondere rechten behoort, naar luid van de artikelen 3, 4 en 5 van het voormeld koninklijk besluit van 10 juni 1994, het recht

van de bevoegde Minister : (a) om zich te verzetten tegen elke overdracht, zekerheidsstelling of verandering van bestemming van leidingen van de N.M.P. die grote infrastructuur voor het binnenlandse vervoer van energieproducten uitmaken of hiervoor in aanmerking komen, indien hij van oordeel is dat de desbetreffende verrichting de nationale belangen op energiegebied schaadt, (b) om in de raad van bestuur van de N.M.P. twee vertegenwoordigers van de federale Regering te benoemen, die bij de Minister een beroep kunnen indienen met het oog op een vernietiging van een beslissing van die raad die zij strijdig achten met de krachtlijnen van 's lands energiebeleid, met inbegrip van de doelstellingen van de Regering inzake de bevoorrading van het land in energie en (c) om, in geval van beraadslaging van de algemene vergadering van de N.M.P. over een aangelegenheid die de doelstellingen van 's lands energiebeleid aanbelangt, en die niet de door de wet of de statuten voorgeschreven bijzondere meerderheid heeft verkregen, de vergadering maximum acht dagen uit te stellen en alsdan een tegenvoorstel ter stemming voor te leggen teneinde de blokkering op te heffen.

B.10.3. Volgens de artikelen 3 en 4 van het koninklijk besluit van 5 december 2000 tot vaststelling van de criteria voor de uitoefening van de bijzondere rechten verbonden aan de bijzondere aandelen ten voordele van de Staat in de Nationale Maatschappij der Pijpleidingen en in Distrigas, kunnen die rechten enkel worden uitgeoefend, enerzijds, voor zover ze betrekking hebben op de installaties van de vennootschap bedoeld in de lijst van de leidingen van de N.M.P. die grote infrastructuur voor het binnenlandse vervoer van energieproducten uitmaken, en, anderzijds, op basis van de in het koninklijk besluit opgesomde « objectieve, niet-discriminatoire en transparante criteria ».

B.11. Uit de in B.10.1 tot en met B.10.3 aangehaalde wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de aan het aandeel van de Staat verbonden bijzondere rechten blijkt dat de betrokken regeling is ingegeven door de omstandigheid dat de N.M.P. beschikt over activa die in het kader van 's lands energiebeleid van strategisch belang moeten worden geacht, en die in het verleden zijn verworven op basis van de regeling vervat in het door de bestreden bepaling opgeheven artikel 182 van de wet van 8 augustus 1980.

B.12. Uit de omstandigheid dat de regelgever het nodig heeft geacht, om redenen van algemeen energiewettelijk belang, een beperkte controle te behouden op de N.M.P., kan geen recht worden afgeleid op het behoud van de in artikel 182 van de wet van 8 augustus 1980

vervatte regeling, die de vennootschap een concurrentievoordeel ten aanzien van andere marktdeelnemers verleende.

B.13. Ten aanzien van een maatregel die beoogt te komen tot een verhoging van de mededinging in de energiesector, bestaat er tussen de N.M.P. en andere vennootschappen niet een zodanig verschil dat hieruit voor de wetgever de verplichting zou voortspruiten om voor beide categorieën een afzonderlijke regeling te behouden.

B.14.1. In zoverre het middel eveneens een schending aanvoert van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, dient te worden vastgesteld dat de bestreden bepaling op geen enkele wijze het eigendomsrecht van de verzoekende partij aantast.

De activa die de N.M.P. heeft verworven op basis van de opgeheven regeling blijven immers eigendom van de vennootschap.

B.14.2. In zoverre de verzoekende partij betoogt dat het behoud van het overheidsaandeel haar eigendomsrecht aantast doordat het de marktwaarde van de vennootschap ernstig beïnvloedt, stelt het Hof vast dat die aangevoerde aantasting van het eigendomsrecht niet voortvloeit uit de bestreden bepaling, die immers enkel de in artikel 182 van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 vervatte regeling opheft.

B.15. Het middel kan niet worden aangenomen.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 26 januari 2005.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts